

УДК 347.73: 336.22

DOI <https://doi.org/10.32782/chern.v6.2023.20>**К. Л. Павлуенко**адвокат, сертифікований аудитор,
аспірант кафедри фінансового праваНаціонального юридичного університету імені Ярослава Мудрого
orcid.org/0000-0003-3308-280X

ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНТРОЛЬНОЇ ФУНКЦІЇ ПОДАТКОВИХ ОРГАНІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

У статті наголошено про особливе значення в умовах воєнного стану питань визначення змісту функцій податкових органів, особливостей реалізації податкового адміністрування, і зокрема, податкового контролю й інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів тощо. Із застосуванням таких методів наукового пізнання, як індукція і дедукція, системний аналіз і синтез, формально-юридичний, порівняльно-правовий, діалектичний, функціональний, розглянуто особливості реалізації контрольної функції податкових органів під час воєнного стану в Україні, виявлено ефективні стратегії та розроблено рекомендації для подальшого удосконалення їх діяльності. встановлено, що реалізація контрольної функції податкових органів у воєнний період набуває специфіки, що обумовлена надзвичайною зміною стандартних, звичайних умов оподаткування і податкового адміністрування через трансформоване економічне та соціальне середовище, а також через нові виклики, з якими стикаються як держава й контролюючі органи, так і платники податків. Підкреслено необхідність забезпечення дотримання інтересів обох сторін податкових правовідносин. Констатовано, що податковими органами при наданні підтримки платникам податків, мають бути адаптовані чи модифіковані традиційні способи податкового контролю, що може включати використання інтернету та інших цифрових технологій для реалізації різних функцій податковими органами, у тому числі й контрольної. Водночас, з огляду на швидкість плину ситуації в країні під час воєнного стану, податкові органи мають бути гнучкими та оперативно реагувати на нові виклики, належно оперувати податковою інформацією. Це стосується й відповідного інформування платників податків щодо специфіки виконання податкових обов'язків у надзвичайній ситуації.

Ключові слова: контролюючі органи, функції податкових органів, податкове адміністрування, податковий контроль, інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів, податкова інформація.

Pavlunenko K. L. FEATURES OF IMPLEMENTATION OF THE CONTROL FUNCTION OF TAX AUTHORITIES DURING MARITAL STATE

The article emphasizes the special importance in the conditions of martial law of the issues of determining the content of the functions of tax authorities, the specifics of the implementation of tax administration, and in particular, tax control and information and analytical support for the activities of controlling authorities, etc. With the application of such methods of scientific knowledge as induction and deduction, systemic analysis and synthesis, formal-legal, comparative-legal, dialectical, functional, the peculiarities of the implementation of the control function of tax authorities during the martial law in Ukraine were considered, effective strategies were identified and recommendations were developed for further improvement of their activities. it was established that the implementation of the control function of tax authorities in the wartime period acquires specificity due to the extraordinary change in standard, ordinary conditions of taxation and tax administration due to the transformed economic and social environment, as well as due to new challenges faced by both the state and control bodies, as well as taxpayers. The need to ensure compliance with the interests of both sides of tax relations is emphasized. It was established that tax authorities, when providing support to taxpayers, should adapt or modify traditional methods of tax control, which may include the use of the Internet and other digital technologies for the implementation of various functions by tax authorities, including control. At the same time, given the rapidity of the situation in the country during the martial law, tax authorities must be flexible and promptly respond to new challenges, properly operate tax information. This also applies to the appropriate informing of taxpayers regarding the specifics of the fulfillment of tax obligations in an emergency situation.

Key words: control bodies, functions of tax bodies, tax administration, tax control, information and analytical support for the activities of control bodies, tax information.

Постановка проблеми. Теоретичне осмислення та питання практичного здійснення податкового адміністрування, як і загалом реалізації функції податкових органів, а також їх належне нормативно-правове закріплення пройшло декілька етапів розвитку у податковому законодавстві України. Наша держава завжди прагла до створення ефективної податкової системи, яка б мала своїм підґрунтям не тільки чітку організацію порядку стабільної сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, але й ефективну систему

податкового контролю, інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів, виявлення порушень у сфері оподаткування та стягнення несплачених у строк податкових зобов'язань. Таке прагнення у підсумку передбачає створення ефективної системи податкового адміністрування. Водночас на цьому шляху наявна низка певних спірних питань. Виникнення останніх насамперед обумовлено тим, що для України в цілому проблемою застосування податкового законодавства є не тільки правова невизна-

ченість його норм, а й ще наявність доволі великої кількості суб'єктів його застосування, а звідти, й багатоманітність оціночних поглядів на зміст податково-правових норм. Так, треба відзначити, що майже будь – які податкові правовідносини у своєму розвитку, межують при регулюванні нормами податкового права із адміністративно-процесуальними нормами, положеннями кримінально-процесуального законодавства, законодавства про банківську та фінансову систему. Очевидно, що наведений та інші фактори передбачають наявність широкого кола суб'єктів – правозастосовників. Це, очевидно, ускладнює як в цілому податкове адміністрування, так і реалізацію контрольної функції податковими органами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Позначимо, що різні аспекти податкового адміністрування, а також реалізації функції податкових органів, були предметом розгляду багатьох вчених (як правників, так і економістів): О.Д. Василюка, Л.К. Воронової, П.Т. Геги, Л.М. Касьяненко, М.П. Кучерявенка, Я.В. Литвиненка, Н.А. Марнів, Л.А. Савченко, А.Б. Христофорова, М.М. Чинчина та ін. Але, і до сьогодні у науковій площині залишається низка дискусійних моментів. Серед останніх особливого значення набуває питання визначення змісту функцій податкових органів, особливостей реалізації податкового адміністрування, і зокрема, податкового контролю й інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів тощо. Позначені та інші аспекти так і не знайшли однозначного розуміння, а їх розвиток у практичній діяльності пояснюється суто зручністю виконання органами податкової служби поставлених перед ними завдань.

Тож метою статті є позначення особливостей реалізації контрольної функції податкових органів під час воєнного стану в Україні. Це у підсумку дозволить віднайти та обґрунтувати єдиний підхід у правозастосуванні та судовій практиці з розгляду податкових спорів, а також запропонувати пропозиції щодо подальшого законодавчого його закріплення.

Досягнення позначеної мети передбачає застосування наступних методів наукового пізнання: індукція і дедукція, системний аналіз і синтез, формально-юридичний, порівняльно-правовий, діалектичний, функціональний. Кожен з цих методів допомагає глибше зрозуміти та оцінити роботу податкових органів у цей складний період, виокремити і провести узагальненні певних спостережень і емпіричних даних для формування власних висновків. Їх комплексне застосування дозволяє глибоко проаналізувати особливості реалізації контрольної функції податкових органів в Україні під час воєнного стану, виявити ефективні стратегії та розробити рекомендації для подальшого удосконалення їх діяльності.

Виклад основного матеріалу. Податковий кодекс України містить визначення поняття податкового контролю. Так, у п.п. 61.1 ст.61 Податкового кодексу України закріплено таке поняття: це система заходів, що вживаються контролюючими органами та координуються центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, з метою контролю правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, а також дотримання законодавства з питань регулювання обігу готівки, проведення розрахункових та касових операцій, патентування, ліцензування та іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи [9]. Аналіз наведеного положення дозволяє дійти висновку про те, що законодавцем виділено правильність нарахування, повноту та своєчасність сплати податків та зборів як основні критерії контролю для податкових органів. Водночас, на наш погляд, у таких підходах наявні певні дискусійні аспекти.

Як вбачається, для належного визначення поняття «податковий контроль» передусім потрібно враховувати філологічне тлумачення терміну «контроль», а саме: контроль – це процес свідомого, постійного і повсюдного спостереження за забезпеченням досягнення мети або кінцевих результатів діяльності [16; 17]. При цьому ми розуміємо, що у випадку, який нами розглядається, йдеться про діяльність платника податків.

Наведене визначення, на нашу думку, є більш прийнятним і ємним, оскільки дійсно на сьогодні як вся система адміністрування податків та зборів, так і система податкового контролю, вже повністю налаштовані на постійне порівняння і спостереження за діяльністю платників податків. Окрім того, саме такий підхід у підсумку дає можливість проведення безперервних контрольних заходів і отримання актуальних відомостей, що зменшує необхідність проведення комплексних документальних перевірок та є, беззаперечно, позитивним фактором.

Стаття 62 Податкового кодексу України визначає конкретні способи здійснення податкового контролю, а саме: ведення обліку платників податків; інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів; перевірок та звірок відповідно до вимог цього Кодексу, а також перевірок щодо дотримання законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у порядку, встановленому законами України, що регулюють відповідну сферу правовідносин; моніторингу контрольованих операцій та опитування посадових, уповноважених осіб та/або працівників платника податків відповідно до статті 39 цього Кодексу [9]. Підкреслимо, що такий розподіл і конкретні визначення

видаються обґрунтованими та виправданими до загального законодавчого формулювання, яке дає цей нормативний акт. Але проблема невизначеності та множинності трактування полягає у законодавчих прогалинах щодо конкретних дій, які мають здійснюватися органами податкової служби при реалізації певних способів податкового контролю, податковому адмініструванні, і в цілому реалізації контрольної функції цих органів.

Наведемо такий приклад. Такі способи податкового контролю як облік платників податків та інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності контролюючих органів, (при цьому останнє корелює з веденням обліку платників) при їх реалізації мають логічно починатися з відповідного інформування платників та певних підрозділів органів податкової служби щодо новин податкового регулювання. І от на цьому етапі вже виникають певні складнощі. Пояснимо ситуацію.

Так, добре відомо, що зважаючи на розвиток цифрових технологій, актуальне публічне спілкування з платниками в умовах сьогодення органи податкової служби ведуть шляхом застосування відповідних цифрових інформаційних платформних рішень, а саме через сторінки у фейсбуці, власні веб-сайти в мережі Інтернет та телеграм-канали. При чому, варто додати, що таке інформування здійснюється як центральним апаратом Державної податкової служби, так і Головними управліннями кожної із областей України окремо [3; 4].

В свою чергу, платники податків, здебільшого, покладаються на такі новини-консультації, оскільки впевнені в їх достовірності зважаючи на джерело походження. Однак, як показало введення воєнного стану, поклагатись на тривалу дію таких консультацій не варто, рівно як і сприймати їх як консультації (у розумінні положень пп. 14.1.172, 14.1.172¹ ст. 14, п. 19¹.1.28 пункту 19¹.1 статті 19¹ Податкового кодексу України), а не просто новини.

Справа у тому, що, 27 лютого 2022 року безпосередньо на сайті Державної податкової служби України (далі – ДПС) з'явилась публікація наступного змісту:

«ДПС у зв'язку з запровадженням воєнного стану в Україні, з огляду на військову агресію Російської Федерації проти України, інформує про наступний порядок дій у зв'язку з неможливістю своєчасного виконання податкових обов'язків, передбачених Податковим кодексом України (далі – ПК України).

Торгово-промисловою палатою України (далі – ТПП України) повідомлено про засвідчення факту настання форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) з 24 лютого 2022 року.

ДПС інформує, що платники податків відповідно до пп. 112.8.9 п. 112.8 ст. 112 ПК України

звільняються від фінансової відповідальності за вчинення податкових правопорушень та порушення іншого законодавства, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи, у зв'язку із настанням форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), засвідчених ТПП України.

У випадку відсутності можливості у платника податків своєчасно виконати свій податковий обов'язок, зокрема, щодо дотримання строків сплати податків та зборів, подання звітності, реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних, акцизних накладних в Єдиному реєстрі акцизних накладних, розрахунку коригування у відповідному Реєстрі, подання електронних документів, що містять дані про фактичні залишки пального та обсяг обігу пального або спирту етилового тощо, платники податків звільняються від відповідальності.

Разом з тим, такі обов'язки мають бути виконані платниками податків одразу після припинення дії форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили).

Також повідомляємо, що у період дії форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються.

Протягом дії форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) штрафні санкції за порушення законодавства з питань РРО не застосовуються.

Щодо реєстрації акцизних накладних в ЄРАН.

На період дії форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) дозволяється переміщення пального або спирту етилового транспортними засобами за наявності товарно-транспортної накладної та паперового примірника акцизної накладної.

Незважаючи на засвідчення ТПП України настання факту форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили), з метою забезпечення стабільного фінансування Збройних Сил України, звертаємось до платників податків, за можливості, виконувати свій податковий обов'язок щодо сплати в повному обсязі відповідних сум податкових зобов'язань, у тому числі до настання термінів сплати, на відповідні рахунки для сплати податків та зборів.

Всі здійснені переплати будуть відображені у інформаційних системах ДПС, зокрема, в інтегрованих картках платника, з урахуванням дати фактичної сплати, та враховані при обрахуванні їх зобов'язань у майбутньому» [4].

Як ми вказали вище, навряд чи зазначена інформація може бути кваліфікована як податкова консультація. На наше переконання, необхідно належно розуміти ці тези. І тут йдеться перш за все про слова підтримки, адресовані платникам

податків у перші дні збройної агресії російської федерації. Тож не варто вважати таку інформацію належною консультацією та як планом до безпосередніх дій платникам податків. Це пов'язано із тим, що надана інформація повною мірою не враховувала положення чинного податкового законодавства. Зокрема, вже в травні 2022 року законом №2260 було внесено відповідні зміни до підпункту 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України щодо порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником податків обов'язків, та прийнято відповідний наказ Міністерства фінансів України від 29 липня 2022 р. №225 [14].

Міркуючи далі, вважаємо за потрібне акцентувати увагу на тому, що при набутті чинності вище наведених законодавчих норм, інформація від 27 лютого 2022 року не зникла з сайту Державної податкової служби та, відповідно, не була жодним чином зміненена чи позначена. А тому, платники ще у листопаді 2022 року намагалися користуватись саме порадою щодо застосування Листа Торгово-промислової палати замість реалізації конкретних дій, які наразі передбачає Податковий кодекс України.

Очевидно, що ситуація в країні під час воєнного стану швидко змінюється, тому податкові органи мають бути гнучкими та оперативно реагувати на нові виклики. Це стосується й належного інформування платників податків щодо специфіки виконання податкових обов'язків у надзвичайній ситуації.

Можна навести й інший приклад щодо податкового адміністрування і реалізації контрольної функції податкових органів. Так, вже декілька років широко впроваджується, та постійно змінюється й трансформується саме електронна система адміністрування податків, що передбачає зміни векторів інформаційно-аналітичного забезпечення діяльності контролюючих органів, створення та користування податковою інформацією. При цьому п.п.14.1.171 ст.14 Податкового кодексу України не має безпосереднього визначення поняття «податкова інформація», а містить посилання на необхідність визначення розгляданого терміна у значенні, закріпленому Законом України «Про інформацію». Відповідно до ст. 16 Закону України «Про інформацію» податкова інформація – це сукупність відомостей і даних, що створені або отримані суб'єктами інформаційних відносин у процесі поточної діяльності і необхідні для реалізації покладених на контролюючі органи завдань і функцій у порядку, встановленому Податковим кодексом України [9].

Однак ми вважаємо, що податкова інформація, перш за все, це інформація публічна. Це обумовлює необхідність звернення до змісту ст. 1 Закону

України «Про доступ до публічної інформації», в якій публічна інформація визначена як відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом [13].

Показово, що про необхідність «відображеності інформації на носію» висловився Вищий адміністративний суд України у постанові Пленуму «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» від 29 вересня 2016 р. № 10. Зокрема, у пункті 9.1 Постанови суд роз'яснив, що «збереженість на матеріальних носіях як головна властивість інформації означає, що вона повинна бути викладена у письмовій, аудіовізуальній, електронній чи іншій матеріальній формі та зафіксована відповідно на папері, магнітній, кіно-, фотоплівці, оптичному диску або іншому носієві... Із цієї властивості випливає, що на момент виникнення правовідносин щодо неї публічна інформація повинна бути заздалегідь готовим, зафіксованим продуктом діяльності» [12].

Також необхідно згадати про лист Державної фіскальної служби України від 03.06.2015 р. №19563/7/99-99-22-02-01-17, в якому були надані «Рекомендації із документального оформлення результатів опрацювання зібраної податкової інформації» [7]. Як свідчить правозастосовча практика, ці рекомендації застосовуються не завжди.

Ми вважаємо, що визначення правової природи податкової інформації, а також наслідків її застосування різними суб'єктами податкових правовідносин має важливе значення. Так, з точки зору подальшого застосування податкової інформації, зокрема як підґрунтя для висновків контролюючого органу та доказу при вирішенні податкових спорів, можна зазначити, що будь-яка податкова інформація, що наявна в інформаційно-аналітичних базах відносно контрагентів суб'єкта господарювання по ланцюгах постачання, а також податкова інформація, надана іншими контролюючими органами, в тому числі і складена з причин неможливості проведення документальних перевірок, носить виключно інформативний характер та не є належним доказом у розумінні процесуального закону. Показово, що саме на цьому наголосив Верховний Суд у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у постанові від 19 березня 2021 року по справі №460/143/19 [11].

Характерно, що позначена проблема визнається й судовими органами. Так, Касаційний адміністративний суд у складі Верховного суду у п. 65 своєї постанови від 05 жовтня 2022 р. у спра-

ві № 640/18151/19 акцентував увагу на тому, що наявна податкова інформація у податкового органу не є належним доказом у податкових спорах. У цьому контексті доречно навести цитату: «... висновки про нереальність здійснення господарських операцій зроблені на підставі аналізу узагальненої податкової інформації, колегія суддів не приймає до уваги, оскільки співставлення даних податкової звітності з даними внутрішніх баз даних контролюючого органу як етапу контрольно-перевірочної роботи не передбачає здійснення податковим органом оцінки дотримання платником вимог податкового законодавства і аналізу змісту та характеру правовідносин, що стали підставою для формування даних податкового обліку платника, адже питання правильності відображення платником в обліку проведених господарських операцій досліджуються податковим органом при проведенні податкової перевірки платника з дослідженням фінансово-господарських документів, пов'язаних з нарахуванням і сплатою податку. Записи у інформаційних базах податкового органу до первинних або інших документів, які зафіксовані в бухгалтерському та податковому обліку платника податків, не відносяться. А тому нарахування податків не може ґрунтуватися тільки на даних, які містяться в інформаційних базах контролюючого органу, без врахування даних первинних документів.» [10].

Як вбачається, наведені вище тези судових органів яскраво засвідчують необхідність нормативного врегулювання такої проблеми, як належне оформлення джерела походження податкової інформації. Це, насамперед, обумовлено тим, що на сьогодні формують податкову інформацію різні підрозділи однієї юридичної особи – тобто, так би мовити «сам для себе», оскільки Державна податкова служба наразі працює як одна юридична особа.

Таким чином, коли, до прикладу, Головним управлінням ДПС в Одеській області формується податкова інформація, яка застосовується Головним управлінням ДПС у Харківській області, то з точки зору доказовості вона має походження і застосування однією і тією ж особою. В такому випадку одразу постає питання належності такої інформації як доказу, бо для її оцінки будь-якими третіми особами, така інформація підлягає безумовній зовнішній перевірці.

Висновки. Все наведене вище приводить нас до висновку про те, що процес повсюдного спостереження за забезпеченням досягнення мети діяльності податкової служби – здійснення належного контролю за дотриманням правильності нарахування, повноти і своєчасності сплати податків і зборів, ще потребує законодавчого доопрацювання та регулювання відповідно до усталеної судової практики.

Очевидно, що реалізація контрольної функції податкових органів у воєнний період набуває особливостей, що обумовлені надзвичайною зміною стандартних, звичайних умов оподаткування і податкового адміністрування через трансформоване економічне та соціальне середовище, а також через нові виклики, з якими стикаються як держава й контролюючі органи, так і платники податків. І в цьому контексті важливо забезпечити дотримання інтересів обох сторін податкових правовідносин. Акцентуючи увагу на підтримці платників податків, мають бути адаптовані чи модифіковані традиційні способи податкового контролю, що може включати використання інтернету та інших цифрових технологій для реалізації різних функцій податковими органами, у тому числі й контрольної. Водночас, з огляду на швидкість плину ситуації в країні під час воєнного стану, податкові органи мають бути гнучкими та оперативно реагувати на нові виклики, належно оперувати податковою інформацією. Це стосується й відповідного інформування платників податків щодо специфіки виконання податкових обов'язків у надзвичайній ситуації.

Реалізація контрольної функції податкових органів у воєнний період вимагає від владних суб'єктів не лише адаптації до змінених умов, але й високого рівня відповідальності та професіоналізму для забезпечення фінансової стабільності та підтримки економічної безпеки держави.

Література

1. Буряк П.Ю., Карпінський Б.А., Залуцька Н.С., Осідач О.Б. Податковий контроль в Україні: Т.П. Контрольно-перевірочний процес: монографія. Львів: Простір-М, 2007. С. 28.
2. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Т. 6 : Фінансове право / редкол.: М. П. Кучерявенко (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2020. 616 с.
3. Головне управління ДПС України у Харківській області. URL. <https://kh.tax.gov.ua/>
4. Державна податкова служба України. Офіційний сайт. URL. <https://tax.gov.ua/>.
5. Кучерявенко М.П. Податкові процедури: правова природа та класифікація. Х:Право, 2016. 460 с.
6. Кушнарєва Т.С., Кучерявенко М.П. Система податкових органів України. Х.: «Торсінг», 2000. С. 77.
7. Лист Державної фіскальної служби України від 03.06.2015р. N19563/7/99-99-22-02-01-17. URL. https://ips.ligazakon.net/document/view/DFS03838?q=20%D0%9E%D0%9F%D0%9F&bl=&snippet_id=snippet_194972
8. Маринів Н. А. Податкова перевірка як організаційно-правова форма реалізації податкового контролю : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2007. 204 с.
9. Податковий кодекс: Закон України від 02 грудня 2010 р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

10. Постанова Верховного суду від 05 жовтня 2022 р. у справі № 640/18151/19. URL. <https://reyestr.court.gov.ua/>.

11. Постанова Верховного суду від 19 березня 2021 р. по справі №460/143/19. URL. <https://reyestr.court.gov.ua/>.

12. Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України «Про практику застосування адміністративними судами законодавства про доступ до публічної інформації» від 29 вересня 2016 р. № 10. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0010760-16#Text>.

13. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

14. Про затвердження Порядку підтвердження можливості чи неможливості виконання платником

податків обов'язків, визначених у підпункті 69.1 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України, та переліків документів на підтвердження: Наказ Міністерства фінансів України від 29.07.2022 № 225. URL. <https://tax.gov.ua/zakonodavstvo/podatkove-zakonodavstvo/nakazi/77593.html>

15. Про інформацію: Закон України від 02 жовтня 1992 р. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.

16. Савченко Л. А. Правові проблеми фінансового контролю в Україні: монографія. Ірпінь, 2001. 408 с..

17. Савченко Л. А., Мельник О. П. Правові проблеми процесу фінансового контролю: монографія. К.: КиМУ, 2009. 236 с.